

Радянський ШЕДАГОГ

ОРГАН ПАРТКОМУ,
РЕКТОРАТУ,
ПРОФСПІЛКОВИХ КОМПЕТІВ
ТА КОМПЕТІВ ЛКСМУ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
ІМЕНІ В. СТЕФАНИКА

Газета заснована 30
вересня 1988 року.

Спецвипуск для абітурієнтів

№№ 23—24 (35—36)
7 ЛИПНЯ 1989 р.

Кілька Інтерв'ю з приводу...

Днями почався прийом документів на денну форму навчання у нашому інституті. Кімнати приймальної комісії, приміщення, де проводяться консультації для абітурієнтів, вирують молоддю. Як бачимо, чимало прагне поступити у наш вуз. Але чому?

В. КІКІН, м. Хуст Закарпатської області:

— Я вже багато хорошого чув про Івано-Франківський педінститут. Щотут висококваліфіковані викладачі, непогана матеріальна база. Тому і вирішив поступати на музично-педагогічний факультет. Цьому, крім згаданої, є ще дві причини. Бути музикантом і вчити цьому дітей я мріяв давно. А вже закінчив ще й дитячу школу мистецтв. І друге — мене зачарували пісні у виконанні М. Сливочького.

Н. ЛИПЧУК, Богородчанський район:

— Поступатиму на філологічний, його російське відділення. Хочу вдосконалити свої знання з російської мови і, звичайно, стати педагогом. Цей вибір я зробила, працюючи вихователем у дитячому садку.

М. ОСАДЧА, м. Івано-Франківськ:

— Чесно кажучи, ще не впевнена, що хочу стати саме вчителем. Привело мене до вас бажання вивчити англійську мову. На жаль, викладання її у школах поставлено вкрай погано. Тому, щоб більше менш володіти нею, мусила багато займатися самопідготовки. А в те, що сподобаю професію вчителя, вірю. Волію, щоб нарешті вивчення іноземної у школі не проходило даремно для дітей.

До речі, про мову. Поступатиму на українсько-англійське відділення. Як кожна людина, що бажає підняти свою культуру, хочу бездоганно володіти своєю рідною мовою.

М. ЧОПІК, м. Івано-Франківськ:

— Вважаю, що парцєю наук є математика. І знати її так, щоб зуміти закохати в неї дітей, — моя мрія.

Інтерв'ю записав
О. РУСИН,

Учитель— професія почесна

Радянська держава серйозно ставиться до народної освіти. Реалізуються постанови ЦК партії, Ради Міністрів СРСР з питань розвитку школи, втілюються у життя рішення з'їздів освітян. Так, у процесі впровадження реформи школи заплановано виділити майже одинадцять мільйонів карбованців для спорудження шкіл, профтехучилищ, дошкільних закладів, підвищено зарплату працівникам освіти тощо.

Позитивні зрушення відбуваються і в нашому вузі, який невдовзі відзначатиме п'ятдесятиріччя. Завдяки допомозі місцевих органів влади, провідних навчальних закладів України, напруженій праці всього колективу інституту ми постійно розвиваємо і примножуємо свої здобутки.

Зараз навчально-виховну і науково-дослідну роботу у вузі здійснює 390 викладачів. Серед них 13 доктори наук, професори, 131 кандидат наук, доценти. За науковим профісціалом інститут займає одне з провідних місць серед педвузів республіки. Науково-педагогічні колективи 29 кафедр здійснюють розробки важливих теоретичних і прикладних проблем, які пов'язані з дослідженням соціалістичного будівництва в СРСР, педагогіки вищої і загальноосвітньої школи в історичному умовно-літературному процесі, фізики твердого тіла і тонких плівок.

Для здійснення навчально-виховного процесу інститут має добру матеріальну базу. Це 195 сучасних аудиторій і кабінетів, ряд з них обладнаний навчальним телеустановками. Створено комплекс інгафонних кабінетів на факультетах іноземних мов та філологічному, обчислювальний центр, чотири лабораторії персональних обчислювальних машин. На фізико-математичному факультеті працюють науково-дослідні лабораторії рентгено-спектального, рентгено-структурного аналізу, електронної мікроскопії, фізики тонких плівок, гамма-резонансного випромінювання. Для студентів це навчальна відеотека, музеї — народної освіти Прикарпаття, археології Івано-Франківщини, декоративно-прикладного мистецтва Гуцульщини. До їх послуг також бібліоте-

ка і спеціалізовані книжкові зали, які нараховують понад 500 тисяч томів, науково-дослідне поле.

Для відпочинку і дозвілля наших студентів існують актовий, спортивний зали, профілакторій «Здоров'я», спортивно-оздоровчий комплекс «Зірка» в селі Микуличині, лижна база у селищі Ворохта. При студентському клубі працюють різні гуртки художньої самодіяльності, а при кафедрі фізвиховання — спортивні секції. Для проживання студентів діє чотири гуртожитки. У 1988 році здано в експлуатацію новий восьмиповерховий навчально-лабораторний корпус гуманітарних факультетів. За успішне виконання державного плану економічного і соціального розвитку СРСР на 1988 рік, великий внесок у перебудову вищої школи колектив інституту нагороджено перехідним Червоним прапором Державного комітету СРСР по народній освіті і ЦК профспілки працівників народної освіти і науки.

За 50 років свого існування наш вуз підготував майже 30 тисяч учителів. З них понад 10 тисяч працюють у школах Івано-Франківщини. Серед випускників — Герой Радянського Союзу Г. М. Гончар, більше тисячі нагороджені орденами і медалями СРСР, 20 — мають почесне звання «Заслужений учитель УРСР». У 1988 році інститут став вузом першої категорії і вперше кількість його студентів перевищила п'ять тисяч чоловік. Число спеціальностей, з яких нині ведеться підготовка, зросло до двадцяти.

Колектив інституту постійно здійснює заходи, які забезпечують інтеграцію факультетів, кафедр, базових шкіл, органів народної освіти у підготовці і перепідготовці вчительських і керівних кадрів. З цією метою відкрито 7 філіалів кафедр у школах міста Івано-Франківська. 20 викладачів інституту направлені у середні навчальні заклади для поглибленого викладання предметів. А понад 50 вчителів залучено до навчального процесу у вузі.

Багато у нас робиться і для поліпшення методики викладання дисциплін. Одним з факторів цього є робота соціологічної ла-

Такий вигляд має сьогодні наш інститут. На знімку: новий навчально-лабораторний корпус гуманітарних факультетів. Фото В. Миговича.

бораторії інституту, яка щорічно проводить анкетне опитування «Викладач очима студентів». Водночас ця служба вивчає стан і проблеми навчально-виховного процесу, наукової роботи і побуту студентів та викладачів на шляху перебудови.

Як бачимо навіть з цієї короткої розповіді, в інституті робиться все для підготовки висококваліфікованого вчителя загальноосвітньої професійної школи. Тому, думається, ті юнаки і дівчата, які виберуть наш педагогічний інститут для отримання вчительської професії, не помилуються. Отже, запрошуємо до нашого вузу.

В. ВАСИЛИШИН.

Проректор по навчальній роботі, доцент.

Попереду—все найкраще

З Тетяною Максимовою і Оленою Лещук, цього-річними випускницями факультету іноземних мов ми зустрілися якраз після останнього державного іспиту. В цей день 51-а група здавала педагогіку.

— Аж не віриться, що все позаду, що так швидко скінчила інститут. — посміхається Таня.

Швидко спливають ці п'ять років і для тих, хто нині вперше приходить у наш вуз, кому пощастить поступити. І я спитала у дівчат, що побажали б вони нинішнім абітурієнтам (а завтрашнім, сподіваюсь, студентам)? І що дав інститут їм самим?

Олена: Інститут дав нам не тільки певну суму знань, підготував професійно, але тут ми пройшли і велику школу людського спілкування, він навчив нас серйозно працювати.

Тетяна: А що побажаємо абітурієнтам? Головне — не треба лякатися перших труднощів (а вони обов'язково будуть). З кожним днем, тижнем, місяцем ви все більше будете звикати до інститутського життя, яке, до речі, набагато цікавіше шкільного. І багато в чому це залежатиме від вас самих. Не будьте пасивними, намагайтесь самі робити своє життя цікавішим.

А щодо навчання? Треба бути готовим до того, що багато чим доведеться оволодівати самостійно. Не треба сподіватись тільки на той обсяг знань, які вам дадуть викладачі, треба ще й навчитися самим брати ці знання. Лиш тоді ви відстанете посправжньому ВИЩУ освіту.

І найголовніше. Переконайтеся з самого початку в тому, що ви на правильному шляху, що професія вчителя дійсно стане справою всього вашого життя. І коли впевнитесь, що так — хай вам щастить.

Н. ЯСНА.

Літо... Для когось довгождана пора канікул, наповнених сонцем, а для когось пора хвилювань. Маю на увазі наших абітурієнтів, у яких попереду вступні іспити в інституті, який, коли пощастить, стане їх рідною домівкою на цілих п'ять років. Що чекає їх тут? Зокрема, в перші дні навчання (думаю, що для багатьох ця мрія виповниться). Ну що ж, спробую, так би мовити, повести нинішнього абітурієнта в екскурс у вересневі дні.

Ось ви поступили, а це значить, що стали членом однієї із найбільших в місті первинних комсомольських організацій, яка складається із семи факультетських комсомольських осередків і нараховує більше трьох тисяч комсомольців. І хоча одразу заповнити, від імені комітету комсомолу, що сумувати вам тут не до-

ведеться. Це ви відчуєте буквально з перших днів, з проведення ділової гри «Старт» для першокурсників. Ця гра проводиться у нашому вузі вперше, у перший же день нового навчального

року. Її мета — познайомити вас як і з комсомольською організацією інституту, так і між собою. Щоб не виникало таких ситуацій, коли студент не знає імені товариша, який вчиться поруч.

Умовами гри передбачено, що кожна група проходить ряд етапів, на кожному з них дістає завдання (10 хвилин на їх розв'язання, підготовку до відповіді). Це здебільшо-

го питання, пов'язані із вирішенням молодіжних проблем, на які потрібно не тільки знайти відповідь, але й вміти відстояти свою точку зору, вміти обгрунтувати її. Щоб ви вже мали уявлення про

всіх присутніх, в тому числі і груп-суперниць.

А що ж чекає переможців? Про це учасники гри дізнаються ще на її початку, адже всі разом будемо визначати призи для груп і для найбільш актив-

них учасників (до речі, останніх визначатиме сама група). Одним словом, готуйтеся не тільки до іспитів, але й до нового студентського життя.

На завершення не можу не сказати і про завдання, що стоять у новому навчальному році перед комітетом комсомолу, всією нашою комсомольською організацією, в тому числі і перед нашим новим поповненням. Це і

О. САНГУЛІЯ.
Секретар комітету комсомолу інституту.

Тут вас чекають

Не відвернись, фортуно!

Через кілька днів — вступні іспити для тих, хто пробує свої сили на стаціонарному відділенні. А поки що — хвилювання, недоспані ночі, впевненість і сумнів... Точнісінько такі ж почуття бенкетили буквально місяць тому тих, хто поступав на заочну форму навчання. Сьогодні щасливі абітурієнти стали студентами-першокурсниками. Кільком з них ми запропонували звернутися з побажаннями перед екзаменами до абітурієнтів, котрі чекають вирішення своєї долі.

Налатія ФЕШ, Долинська СШ № 1, факультет підготовки вчителів початкових класів:

— Ще свіжі в пам'яті особисті хвилювання, ще немає повного усвідомлення того, що я студентка, та згодом все стане на свої місця. А всім тим, хто вирішив бути вчителем і навчатися обраної спеціальності, я хочу побажати твердості духу, не пасувати перед труднощами. вже тепер на вступних іспитах серйозно готувати себе до майбутньої професії.

Для вступників-заочни-

ків не так важлива оцінка з екзамену, бо є багато інших критеріїв зарахування, але для тих абітурієнтів, що поступають на стаціонар, найважливіше — високі знання. Отож я бажаю усім їм продемонструвати на вступних глибокі знання, ерудицію, кмітливість. Хай щастить вам!

* * *

Мар'яна ДРОГОВЕЦЬКА, Мукачівська художня школа, художньо-графічний факультет:

— Я щаслива і горда тим, що стала студенткою. На нашу спеціальність конкурс складав перед початком іспитів 11 чоловік на місце. Як самі розумієте, конкуренція була дуже серйозною. Гадаю, і на стаціонарному конкурсі чималий, що свідчить про зростаючу популярність нашої професії, і це, мабуть, пояснюється відродженням в молоді справжнього інтересу до мистецтва, зокрема, народного, пов'язаного з місцевими традиціями. Це дуже приємно, разом з тим відповідально. Через те хочу звернутися до тих, хто поступає на худграф:

готуйтеся до відповідальності, а ще — до серйозного відбору. Хочу повторити для абітурієнтів побажання, яке прозвучало з уст художника, завідувачого кафедрою образотворчого мистецтва, нашого беззаперечного авторитету у творчому світі, Михайла Павловича Фіоля: «бажаю вам усім по-

ступити»... А далі — в кого будуть сильніші знання, кому усміхнеться удача...

* * *

Ірина ЛИТВИН, Івано-Франківський дитсадок № 3, дошкільне відділення педфаку:

— Погамуйте свої хвилювання, зосередьтеся і ще раз подумайте, чи ту майбутню дорогу обираєте, до якої лежить серце... І якщо впевнилися, я ба-

жаю вам рішучості й наполегливості.

...А хвилювання прибережіть на пізніший строк, коли вам уже доведеться спілкуватися з дітьми, особливо з найменшими, відкривати їм навколишній світ, а для себе — пізнавати глибини кришки допитливих очей. Щиро бажаю для вас такого хвилювання. А сьогодні від вашого імені закликаю фортуно: не відвернись!

На цьому знімку ви бачите радісних заочного відділення, з якими щиро річний випускник історичного факультету з ним і усі ми.

обличчя «новоспечених» першокурсників поділяє щасливу мить вступу цього Ярослава Круль (перший зліва), а разом

Фото В. Боб'яка.

Успіхи радянського народу в боротьбі за перебудову, революційні перетворення сьогодення викликають підвищений, всезростаючий інтерес до історії, вивчення і використання історичного досвіду. Адже все, що зараз відбувається, нерозривно пов'язане не тільки з майбутнім, але і з минулим, має в ньому свої корені, джерела.

Історія — жива пам'ять людства, велика і захоплююча книга про життя народів на Землі. Це хвилюючі картини далеких епох і недавніх подій. Перед нами виникають величні піраміди Єгипту, грецькі поліси епохи аргонавтів, мужній подвиг Спартак і подвижництво Жанни д'Арк, великі селянські війни епохи середньовіччя, барикади Паризької Комуні, незабутні жовтневі дні 1917 року, які потрясли весь світ, безприкладні бойові та трудові подвиги радянських людей у боротьбі за свободу і незалежність нашої Батьківщини, за побудову соціалізму. Словом, історія — захоплююча наука. Але заняття нею потребує напруженої праці, постійного пошуку.

Навчитися всьому, чого

вимагає професія історика, нелегко і не просто. Тому допомогти молоді у розв'язанні цього складного завдання і покликаний історичний факультет. Нині тут на стаціонарі і заочно навчаються понад 450 студентів.

Тим, хто захоплюється історією

Факультет готує вчителів історії, суспільствознавства і організаторів позакласної виховної роботи. Зараз у його складі три кафедри — історії СРСР і УРСР, загальної історії та методики піонерської і комсомольської роботи.

На факультеті працює понад 30 викладачів, більшість із них мають вчені ступені і звання. За час свого існування він підготував понад 5000 учителів історії, суспільствознавства.

Навчальний план факультету включає в себе такі цікаві предмети, як суспільні, загальноісторичні, педагогічні та мовні науки, історична підготовка розширю-

ється і поглиблюється також через широку систему спеціальних курсів і семінарів. Особливе місце займає вивчення вітчизняної історії, історії Радянської Батьківщини, заповнення білих плям минулого.

Понад 80 процентів студентів плідно працюють у студентських наукових гуртках і проблемних групах, які ведуть досвідчені педагоги В. О. Духнін, Я. Ю. Заборовський, О. Ю. Карпенко, Л. М. Правдива, М. Н. Рехтман, В. І. Сілецький, Ю. М. Томин та інші.

Ними та їхніми колегами зроблено чималий внесок в радянську історичну науку. Наприклад, за період 60—80 років викладачами було опубліковано 12 монографій та три книги. Крім того, науковці факультету опублікували понад сто різноманітних методичних посібників та рекомендацій, брали участь у роботі над

колективними монографіями з історії нашої Вітчизни, досліджували проблеми історії славистики. Так, доцент Д. І. Іванцев був делегатом IX Міжнародного з'їзду славистів і за свою роботу нагороджений медаллю «1300 років Болгарії». Науковцями факультету були також підготовлені збірники документів з історії Прикарпаття.

На факультеті стало традицією проводити конкурси на краще знання творів класиків марксизму-ленінізму, ленінських уроків та ленінських записок, зустрічей з ветеранами, партійними, радянськими та комсомольськими працівниками.

Студенти-історики — активні слухачі школи молодого лектора. Вони постійно виступають з доповідями і рефератами на конференціях, перед трудящими і молоддю міста та області, беруть участь у художній самодіяльності, спортивних змаганнях. Словом, готуються стати хорошими вчителями.

В. ГРАБОВЕЦЬКИЙ.

Професор кафедри історії СРСР і УРСР.

У парткомі інституту

21 червня відбулося чергове засідання партійного комітету інституту, на яке були запрошені секретарі факультетських парторганізацій, пропагандисти усіх шкіл марксистсько-ленінської освіти. Основним питанням, яке розглядалося, були підсумки політичного навчання у вузі та шляхи його дальшого вдосконалення. З довідкою по цьому питанню виступила член парткому, відповідальна за стан марксистсько-ленінської освіти в інституті В. І. Мойсеєнко.

У своєму повідомленні вона наголосила на тих позитивних зрушеннях, що відбулися в системі політосвіти після прийняття ЦК КПРС постанови «Про перебудову системи політичного і економічного навчання трудящих». У першу чергу, це стосується оновлення програми навчання, у рамках якої слухачі і пропагандисти мають обирати собі той чи інший семінар. По-друге, зазначила В. І. Мойсеєнко, різко зросла активність слухачів, що свідчить про невідкупний інтерес до усіх перебудовних процесів, які відбуваються сьогодні в житті нашого суспільства і є центральною темою обговорення на заняттях. Разом з тим підстав для самозаспокоєння бути не може, тим більше, що в організації дежких шкіл і семінарів не вдалося уникнути інертності, формалізму; не достатньо активно працюють молоді викладачі; є упущення й в роботі школи молодих комуністів, на що особливо увагу повинні звернути партбюро факультетів.

Слушні критичні зауваження, конкретні пропозиції прозвучали у виступах пропагандистів Л. М. Кіліченко, С. В. Домбровського, І. М. Сілецького, а також секретаря парткому М. М. Яцури, заступника секретаря парткому, партгрупора кафедри педагогіки і психології, методологічний семінар якої піддавався серйозній критиці, В. П. Москальця, консультанта будинку політосвіти обкому партії В. М. Росі.

Партійний комітет прийняв постанову, спрямовану на дальше вдосконалення системи політичного навчання в інституті, підвищення його дієвості.

СТАВИМО ПРОБЛЕМУ

ЧИ ПОТРІБЕН КУРАТОР?

Відповісти на це запитання однозначно досить нелегко. Адже все залежить від того який куратор, яка група...

Я закінчила другий курс філологічного факультету. Коли на початку навчального року нашу групу запитали, чи потрібен нам куратор, ми відповіли ствердно. Справа в тому, що ще будучи на сільськогосподарських роботах на Миколаївщині, ми обрали собі, так би мовити, кандидата у куратори. Це був Ярослав Григорович Мельник, молодий асистент з кафедри російської мови. Ярослав Григорович працював з нами на полі, допомагав вирішувати проблеми, що виникали, організував для нас поїздки в Херсон, Асканію-Нову, Ольвію.

Протягом усього навчального року присутність куратора в групі відчувалася. Наша група, на жаль, не особливо ініціативна та енергійна, але

Ярослав Григорович допоміг нам організувати і провести чимало цікавих заходів. Це і групові полізаняття та бесіди, теми яких ми визначали самі, і незабутні екскурсії в Маняву, у Хотинську та Кам'янець-Подільську фортеці.

Отож я особисто вважаю, що куратор на молодших курсах — це мудрий порадиць, тактовний організатор групи, який знає, як саме можна об'єднати більшу частину студентів для спільної подальшої роботи упродовж кількох років. Звичайно, якщо з перших днів група вважає, що вона зуміє сама вирішувати правильні всі питання і організувати своє студентське життя — треба дати шанс. А тим групам, які все-таки потребують куратора, повинно надаватися право вибору.

Г. ПЕТРОСАНЯК.
Студентка філологічного факультету.

● СЛОВО ПРО СТАРШОГО ТОВАРИША

Його любов — фізика

4 липня виповнюється 70 років завідувачу кафедрою фізики нашого інституту професору Петру Павловичу Киричку. Подія, з висоти якої особливо добре проглядається прожиті, чітко фіксуються ті історичні факти, що наклали свій відбиток на життя людини, коли можна говорити про те, чого досягло.

Ще гриміли на Україні гноми громадянської війни, коли в селі Котовка Магдалинського району Дніпропетровської області в сім'ї хліборобів з діда-прадіда народився син Петро. Може, і його доля повернула б на хліборобську стежу, та революція широко відчинила для простого люду двері шкіл і університетів. У непростий час минуло його дитинство: у 1937 році з першим випуском закінчив середню школу із золотим атестатом і був зарахований на перший курс фізичного відділу Дніпропетровського університету.

Вчився з захопленням, тягнуло до наукової роботи, досліджень. Але так просто закінчити навчання не вдалося. Грізний 41-й чорним крилом війни навис над Батьківщиною, і Петро Киричок разом з товаришами - студентами наступного ж дня після оголошення мобілізації пішов добровольцем на фронт. Вювати довелося скрізь: і на південно-західному фронті, і на 1-му та 11-му Українському, в армії був старшиною. У 1941-му — перше поранення під Вінницею, госпіталь, знову передова, і знову важке поранення в обидві ноги у 43-му. Госпіталі, ампутація ноги — ось через що довелося пройти, що пережити юнакові.

Після демобілізації, вже у січні 1945 року, повернувся в рідне село, почав учителювати. Тут, у Котовці, познайомився з дівчиною з сусіднього села; невдовзі Марія Дем'янівна стала його дружиною. Так і вікнули у мирі і злагоді й донині. Виростили двох дітей, мають щастя від трьох онуків. Не все було легко у їхньому житті, та зберегли вони гідність, працелюбність, так і ще багато — багато людських якостей, завдяки яким їх поважають рідні, і друзі, й колеги.

...1945 рік був для П. П. Киричка багатим на події.

У жовтні його поновили на V курс Дніпропетровського університету. А після закінчення — робота у Станіславському учительському інституті, у якому Петро Павлович трудиться й досі на кафедрі фізики. Петро Павлович не просто педагог, викладач, й а великий дослідник. Ще у 1946 році, закінчуючи університет, молодий фізик під керівництвом члена-кореспондента АН УРСР К. П. Буніна підготував наукову роботу «Про механізм і кінетику кристалізації білого чаюну», яка була надрукована у працях Центрального науково-дослідного інституту Міністерства суднобудівної промисловості (м. Ленінград). Приїхавши на Станіславщину, Петро Павлович зрозумів, що на деякий час йому доведеться розлучитися з дослідницькою діяльністю, бо учительський інститут тільки-но став на ноги. Корпус вузу розміщувався по вул. Першотравневій (зараз там восьмирічна школа № 8). Не було ніякої бази у фізичному кабінеті, не говорючи вже про те, що й такої кафедри фізики не існувало.

З часом учительський інститут перейменовано у педагогічний. Матеріальна база його поступово стає соліднішою. Засновником наукової бази на фізико-математичному факультеті був П. П. Киричок. Разом

зі своїм науковим керівником доцентом Київського держуніверситету С. М. Каральником почали створювати рентгенівську лабораторію. Привезли креслення ДРС, самі зробили першу рентгенівську установку, яка, до речі, працювала ще донедавна. Лабораторія налагоджувала зв'язки із солідними вузами, зокрема, Ростовським держуніверситетом, Московським інститутом кристалографії. За довгі роки П. П. Киричок очолював кафедру фізики, був деканом фізико-математичного факультету. Завдяки його сумлінності і наполегливості кафедра — одна з кращих в нашому інституті, вже багато років підряд — лідер соціалістичного змагання. Зусиллями Петра Павловича створена галузева науково-дослідна лабораторія рентгенівського і мессбауерівського дослідження магнітних речовин. На базі цієї лабораторії підготовлені дисертаційні роботи Г. С. Подвальних, М. П. Заріна, А. І. Антошук, Л. М. Шараневича, М. М. Яцури, В. М. Мініна (інженера), О. В. Копаєва. Чимало дослідників вступили до аспірантури. На базі цієї лабораторії і кафедри фізики систематично проводяться Всесоюзні конференції та семінари. Петро Павлович — невтомна людина. Про це

свідчать хоча б понад 300 наукових праць, серед яких підручники для студентів фізико-математичного факультету педагогічних інститутів, методичні посібники для вчителів і студентів, монографія «Електронное состояние в ферромагнетиках». На рахунку П. П. Киричка 12 авторських свідоцтв. У 1988 році професор нагороджений нагрудним знаком Всесоюзного товариства винахідників та рационалізаторів «Винахідник СРСР». Його статті передруковують закордонні наукові видання. Петро Павлович — активний учасник міжнародних симпозіумів, що проходили у Києві, Мінську, Москві. Тільки один перелік свідчить про яскраво і плідно прожиті життя. А зовсім недавно П. П. Киричок нагороджений медаллю А. С. Макаренка. У день 70-річного ювілею хочеться щиро побажати шановному Петру Павловичу міцного здоров'я, бадьорості духу, нових наукових відкриттів, особистого щастя.

Л. ШАРАНЕВИЧ.

Доцент кафедри фізики, секретар партійної організації фізико-математичного факультету.

На фото: професор П. П. Киричок (у центрі) з випускниками 1981 року О. М. Павлюк та М. В. Кірпцем.

Вже кілька місяців у нашому інституті діє Товариство української мови ім. Т. Г. Шевченка. Про його перші кроки і плани на ближче майбутнє розповідає голова Товариства, завідувач кафедрою української мови М. П. ЛЕСЮК.

У НАШОМУ інституті Товариство української мови ім. Т. Г. Шевченка створено у березні ц. р. Першою великою і важливою справою, яку ми організували, було Свято словесності, що проводилося у вузі. В рамках цього свята були проведені вечір поезії «Розцвітай же, слово!», свято української мови, клуб допитливих філологів, інші цікаві заходи. Активну участь узяли члени нашого осередку у проведенні обласної установчої конференції Товариства, що відбулася у квітні ц. р. Важливу й корисну справу роблять члени нашого осередку доценти кафедри української мови Н. Я. Тишківська, яка навчає української мови викладачів інституту нафти і газу з їх власної ініціативи, та Д. В. Бондаренко, яка викладає українську мову інженерно-технічним працівникам одного з промислових підприємств міста. Інші члени Товариства активно пропагують рідну мову, виступаючи у трудових колективах, серед учителів, учнів, інтелігенції нашої області.

Тепер наш осередок об'єднує понад 200 членів. Це викладачі, студенти різних факультетів, але, звичайно, найбільше з філологічного. Це надзвичайно мало, якщо взяти до уваги, що колектив

ТОВАРИСТВО РІДНОЇ МОВИ

інституту налічує близько чотирьох тисяч чоловік. Вважаємо, що бути членом Товариства української мови ім. Т. Г. Шевченка є справою честі кожного викладача і кожного студента, адже зараз необхідно більш активно включитися у процес піднесення престижу української мови, розширення сфери її вживання, повернути їй втрачені позиції у нашій республіці.

З початком навчального року рада нашого осередку планує розгорнути ширшу роботу по залученню до Товариства нових членів, по активізації їх діяльності. У планах Товариства — підготовка й проведення вечорів по шануванню видатних діячів української культури, організація Свята української мови в інституті і допомога у проведенні таких свят у школах та трудових колективах області, а також активна пропаганда української мови і культури мовлення через лекції серед населення, через пресу, радіо тощо. Одним з найближчих наших завдань є боротьба за чистоту української мови в нашому вузі, адже не секрет, що й викладачі і студенти не завжди дотримуються орфоепічних норм української мови.

Перед Товариством стоять й інші невідкладні завдання, які можуть бути виконані тільки при умові активної участі усіх його членів.

центру з естетичного виховання на базі вищезазначених інститутів та Косівського технікуму народних художніх промислів.

Викладачі факультету проводять велику культурно-освітню роботу серед учнівської та студентської молоді. Приміром, тут працює лекторія з образотворчого мистецтва (керівник В. Г. Лукань), створено університетський клуб народно-декоративно-прикладного мистецтва Прикарпаття (керівник — член Спілки художників СРСР П. В. Рибчак), студенти і викладачі керують художніми студіями в школах міста й області, а в Івано-Франківській школі-інтернаті для дітей-сиріт створена картинна галерея. На факультеті відкрито музей народного декоративно-прикладного мистецтва Прикарпаття, у якому представлені всі види народного мистецтва краю, виготовлені руками викладачів і студентів.

На знімках: [зліва] йде чергове обговорення викладачами і студентами творчих добробків; ці чудові вази і світильники — окраса інтер'єру факультетського приміщення.

Фото В. Боб'яка.

дачі факультету. Колектив підтримує тісні зв'язки з науковими і науково-методичними центрами країни, зокрема, з лабораторією естетичного виховання НДІ педагогіки УРСР. Всесоюзним НДІ художнього виховання АПН СРСР тощо. Спільно з науковцями Львівського інституту прикладного та декоративного мистецтва колектив факультету працює над створенням програми з естетичного виховання, а також створенням єдиного регіонального

Усі нетлінні барви Прикарпаття

Художньо-графічний факультет — наймолодший в інституті: він створений у вересні 1987 року. Першим його деканом обраний кандидат педагогічних наук, доцент І. В. Фічора. Саме завдяки його наполегливості, а також творчій фантазії

і живому зацікавленню усього колективу факультету тут створені чудові умови для успішної роботи і навчання. Оформлення інтер'єрів факультету — справа рук самих студентів та викладачів. Приміщення художньо-графічного і справ-

ді можна назвати палацом, або ж галереєю, де представлені усі зразки образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. До послуг студентів (їх, до речі, навчається на факультеті 226 — на стаціонарі та 171 — на заочному) худож-

ня майстерня, де творча молодь має змогу плідно працювати.

Душею художньо-графічного називають відомого на Прикарпатті художника, мистецтвознавця, завідувача кафедрою образотворчого мистецтва М. П. Фіголя. У народі кажуть: учитель виховує перш за все не словами, а своїми ділами, вчинками. Це повною мірою стосується Михайла Павловича, який, будучи безмежно закоханим у свій рідний карпатський край, прагне передати його неповторну красу і нетлінні барви у художніх полотнах. Твори митця експонувалися більш як на тридцяти республіканських та всесоюзних виставках, зберігаються у двадцяти музеях нашої країни і за кордоном. М. П. Фіголь — автор майже ста наукових праць з мистецтвознавства. До речі, наукову діяльність, основним у якій є вивчення і пропаганда місцевих мистецьких традицій, ведуть усі викла-

Час конкретних дій

Складний і цікавий час переживає вища школа. Її перебудова відкрила нові можливості, нові горизонти для творчої роботи, сміливих експериментів, нестандартних рішень. Особливо це помітно на нашому факультеті підготовки вчителів початкового навчання. Почався активний процес його перепрофілювання. Новий навчальний рік ми почнемо з підготовки фахівців ще двох нових спеціальностей. Всього їх буде п'ять. Це відкриває перед нами нові можливості, а ще більше ставить проблем, з яких чи не найскладніша — кадрова. Шлях у цьому вбачаємо один: готувати наукові кадри власними силами, даючи можливість молодим викладачам навчатися в аспірантурі.

Перебудова потребує зміцнення і розширення навчально-матеріальної бази. В цьому навчальному році на факультеті обладнано 15 нових кабінетів. Та це тільки початок роботи. Необхідно докласти чимало зусиль, щоб наповнити їх якісним дидактичним і методичним матеріалом, новою літературою.

З нового навчального року почне функціонувати спеціальний читальний зал на 80 місць, що дозволить значно поліпшити самостійну роботу студентів. До речі, її треба індивідуалізувати. Практика показує, що самостійна робота, організована на загал, не ефективна, не формус і не розвиває у студентів умінь і навичок, а головне — ба-

жання працювати самостійно.

Специфіка роботи нашого факультету потребує комплексної бази для постійної практики студентів. Це повинна бути загальноосвітня школа, школа-інтернат і дошкільний заклад. Без такого комплексу буде важко здійснювати практичну підготовку вчителя

початкових класів широкого профілю. Тому є крайня потреба у вивченні досвіду роботи окремих шкіл-інтернатів, дитячих будинків, дошкільних установ, класоводів шкіл області. На жаль, ми ще слабо здійснюємо підготовку майбутніх вчителів до роботи в малокомплектній сільській школі. Здається, настав час вне-

сти зміни і в науково-дослідну роботу наших викладачів. Доцільно зупинитись на проблемі організації роботи наших випускників, які працюватимуть за двома спеціальностями, скажімо, учитель початкових класів і музики (цього року був перший випуск). Нам необхідно точно знати: кого, як і для чого ми готуємо. Вивчення якості підготовки молодих вчителів за двома спеціальностями на робочих місцях дозволило б чіткіше і злагодженіше будувати навчальний процес на факультеті і давати школі спеціаліста, який би відповідав сучасним вимогам.

Нові можливості відкриваються і у виховній роботі зі студентами. Надану нам самостійність треба розумно використати. Плануємо створити свій університет культури, дискусійний клуб, клуб для дівчат «Світлиця». Хочемо, щоб студентські роки підготували їх не тільки до педагогічної діяльності, але й дали хороші уроки майбутнім молодим господарям і матерям.

Хороших планів і задумів багато. Але тоді вони стануть дійсністю, коли кожен студент, викладач факультету буде вболівати за загальну справу, активно перебудує свою роботу стосовно до вимог часу.

С. ДОМБРОВСЬКИЙ,
Завідувач кафедри педагогіки і методики початкового навчання.

На знімку: заняття зі студентами дошкільного відділення веде доцент Н. В. ЛИСЕНКО.

ЯЩЕ і ще раз повітряно підумки до того сонячного, спекотного дня, коли переступила поріг, здавалося б, звичайної міської квартири, у стандартному, п'ятиповерховому будинку, яких багато. Але живе в цій оселі людина, долю і життя якої звичайними аж ніяк не назвеш, бо перетнулися вони з долями багатьох людей, чий імена стали ім'ям їх епохи.

Дві світові війни і революцію пережив Юрій Дмитрович Крих; Іспанію, Австрію, Францію, Німеччину, Бельгію, Піреней і Кавказ бачили його проникливі, мудрі очі, а руки, чутливі й працюючі, й досі пам'ятають таємницю, до якої довелося доторкнутися, яку зберіг у чорну годину — скрипку великого Страдіварі.

На перший погляд може скластися враження, що цією долею постійно правив його величність Випадок. Випадок допоміг стати учнем професора Петербурзької консерваторії, ушлявленою скрипалю Сергія Сергійовича Іванова, щасливий випадок — перемога на міжнародному конкурсі під керівництвом Жака Тібо, і потім ще багато-багато таких же вдалих збігів обставин. Але, мабуть, секретом успіху скрипалів був не стільки випадок, скільки велика працелюбність і неабиякий талант. Талант, що знову ж таки складається, як стверджує сам Юрій Дмитрович, на 99 відсотків із праці і лиш на один — із «дару божого».

Десять років успішної концертної діяльності, захоплені газетні і журнальні публікації, що збереглися в архіві Юрія Дмитровича, і позовкві від часу, і зовсім недавні... Все це було і є. Та гучний успіх і удачі — лиш на поверхні. А взяти глибше — роки напруженої, невпинної праці, з якою пов'язав себе з дитинства. Хоча це тепер 14 років — дитинство, а тоді дорослішали значно швидше.

1921-й Юрій Дмитрович запам'ятав назавжди. Та й чи мислимо забути цей голодний рік, коли він разом з іншими вихованцями Гадяцької гімназії у складі хору їздив по селах. Вони співали... Свій невеличкий пайок (сіль і мило) міняли потім на борошно. Щоб не вмерти з голоду, Юрій жодного разу з братом ловили рибу. Хліба тоді вони не бачили три місяці.

А ще в цей рік вирішилась його доля: хлопця врятував на ріці Псьол потопаючого Сергія Іванова і, коли той захотів йому віддячити, Юра попросив одне — навчити його гри на скрипці (цікаво, що попросив би його сучасний ровесник?). Через три місяці щоденної напруженої роботи він уже виступав на концерті. Так швидко тому, що вже знав основи музики.

У гімназії учні навіть співали концерти з нот. Юрій уже вмів грати на балалайці, гітарі, тобто на тих інструментах, що були йому доступні, недорогі. А першу скрипку отримав з рук першого ж свого учителя — Сергія Сергійовича Іванова. І через рік поступив у Львівський інститут імені М. Лисенка, де, як один із кращих студентів, отримував стипендію із Лисенківського фонду. Сам Юрій Дмитрович згадує цей час, як нелегкий період свого життя.

Доводилося багато клада «Еколь Нормаль де

працювати, аби не стати тгарем для рідних (батько на той час був безробітним, а в сім'ї, крім мене, — ще двоє дітей). Підробляв малюванням в ательє. Спочатку розводив фарбу, а пізніше — розмальовував стіни. Тим і тримався. Тоді українські емігранти надсилали родичам з Америки долари. За канікули я заробляв доларів з десяток. А один місяць на квартирі з харчуванням коштував мені один долар. Так і жив. Пізніше став працювати в Тернополі, у театрі Йосипа Стадника «Українська бесіда» концертмейстером і диригентом, ми тоді ярзак ставили «Маддам Батерфляй».

А трохи пізніше, у Перемишлі, Юрій Крих познайомився з таким же, як і він, студентом (заочником Краківського університету), сином священника-москвофіла Ярославом Галаном. Вони разом працювали у невеличкому кінотеатрі. На екрані розгоралися німі прикраси, а Юрій і Ярослав добирали до них музику і текст. Так минув рік.

— Ми дуже дружньо жили, — згадує Юрій Дмитрович. — Багато сперечалися, розмовляли про всі події, що відбувалися у той час. Ярослав був надзвичайно розумною, прогресивною і сміливо мислячою людиною. Його вплив на мене — безпрецедентний. Бо до цього знайомства я абсолютно не цікавився політикою, хоча на той час, коли вчився у Львові, там існувало 22 партії. Небагато було населення, та багато всяких думок. Але мене цікавила лиш музика. От тільки вступив у студентське товариство «Відродження».

У кожному Інституті (політехнічному, медичному, лісотехнічному) було тоді своє товариство. А «Відродження» охоплювало всіх студентів. Серед інших воно відрізнялося тим, що його членам не вільно було пити, не вільно курити, не вільно любити. Тільки у 24 роки хлопцям дозволялося одружуватися, а дівчатам у 21 — виходити заміж. Багато уваги приділялося здоров'ю. От маєте, Альше 80 років прожив і не знаю, що таке бюлетень. А чому товариство називалося саме «Відродження»? Бо малися на увазі його основні принципи: відродження тіла і духу. Його учасники мали бути людьми чесними, справедливими, сильними, щоб могли захистити іншого. Мені це найбільше відповідало, бо на випивку і куриво не було грошей, а спорт любив — з дитинства займався плаванням. Крім того, ми вивчали фехтування, усі найновіші танці, правила доброго тону, щоб у будь-якому товаристві належно поводитися.

Студентські роки промайнули швидко, роки невпинної роботи в одному із кращих музичних закладів того часу — Інституті ім. Лисенка. А через деякий час до його випускника Юрія Криха прийшли справжнє визнання і слава.

1934 рік також один із найзнаменніших у його життя. Оголошено міжнародний конкурс скрипалів, віолончелістів та піаністів у Парижі, який очолили всесвітньвідомі музиканти: скрипаль Жак Тібо, віолончеліст П. Казальс і піаніст А. Корго. У залі Паризького вищого навчального музичного за-

Мабуть, і абітурієнтам, і студентам та викладачам нашого вузу буде цікаво знати, що з 1 вересня ц. р. в Івано-Франківську почне діяти нова школа № 23, назва якої — експериментальна базова школа педінституту. Букально кілька днів тому вчена рада нашого вузу одностайно затвердила директором СШ № 23 П. Д. СУСАКА. Перше інтерв'ю Петра Дмитровича — для газети «Радянський педагог».

— Петре Дмитровичу, ви викладач кафедри атеїзму, етики і естетики. А як почувастесь у ролі директора нової школи?

— Якщо повернутися до процедури затвердження, то я не зовсім задоволений, бо не було альтернативних кандидатур. Отож моя «директорська» платформа не відчувала ніякої конкуренції. Однак факт є фактом. А почувастесь я впевнено, бо перш ніж працювати на кафедрі п'ять років був директором школи у Богородчанському районі.

— Формально школа створена з незвичкою. В чому полягає експеримент? Що означає для неї назва «базова», що це значить для інституту?

— Школа наша буде справді незвичною. Спочатку, якщо дозволите, у кількох словах розповім про матеріально-навчальну базу. Школа матиме сучасно обладнані навчальні кабінети й лабораторії, три спортивних зали, плавальний басейн, тир, окремий корпус для навчання шестиліток, приміщення для проведення гурткової роботи. Крім того, учні матимуть змогу займатися у стінах інституту: у дисплейних класах, лабораторіях фізики, математики, астрономії, художній майстерні, на навчально-дослідному полі тощо.

В основу роботи колективу школи буде покладений принцип педагогіки розвитку, що надає можливість кожній дитині виявити свої уподобання, прагнення до тієї чи іншої форми діяльності. Починаючи з першого класу, плануємо поглиблене вивчення окремих предметів, зокрема, англійської мо-

ви, образотворчого мистецтва, музики. В процесі розвитку дитини будемо далі виявляти її нахил, що дасть можливість поступово у середніх і старших класах здійснювати навчання за профілем: фізико-математи-

ка, гуманітарним, естетичним.

У школі широко практикуватиметься принцип добровільності у вивченні кола предметів, які найбільше відповідатимуть життєвим планам старшокласника. Плануємо факультативні курси, спецсемінари, наукові, технічні гуртки. Поглиблене вивчення предметів у різного роду факультативах здійснюватимуть провідні науковці нашого вузу. З метою розвитку творчої і трудової діяльності хочемо організувати кооператив «Батьки і діти». Велика увага приділятиметься естетичному вихованню учнів, їх фізичному удосконаленню. Сподіваємося, що тут у нас буде працювати школа мистецтва, численні спортивні секції, до роботи яких залучимо кращі творчі сили інституту.

Отже створюються умови для всебічного розвитку всіх дітей, відкриття духовного потенціалу кожного учня. Думаємо, що для частини школярів не повинні бути обов'язковими усі

предмети, особливо ті, що важко даються. Тож із класами поглибленого вивчення будуть і такі, де навчання вестиметься за дещо спрощеними програмами. Окрім того, створюємо профорієнтаційну службу, яка допоможе виявити і тих учнів, котрі схильні до педагогічної роботи і яким уже відповідно створюватимуться умови для пільгового вступу у наш інститут.

А щодо базової школи... Раніше у нас при інституті теж були базові школи, але

до навчального шкільного процесу сьогодні!

— Якщо говорити про будівельні роботи, то вони наближаються до завершення. Сподіваюся, що до 15 серпня усе буде зроблено. Спорудження школи — під особливою опікою першого секретаря міськкому партії Я. П. Федорчука.

Коли ж вестим мову про вчительський колектив, то зараз іде його комплектування шляхом конкурсного відбору. Розраховуємо на те, що в педагогічному колективі школи будуть працювати творчі люди, свого роду новатори, ті, що мають певні методичні знахідки. Отож один з головних критеріїв відбору — що нові ти несеши у школу? Мушу сказати, що усе це не так просто. Наприклад, з 80 кандидатів перший тур конкурсу витримали лише 25.

До речі, більшість учителів школи будуть одночасно входять у склад відповідних кафедр, що теж покладе на них особливу відповідальність. Оцеї взаємозв'язок, як і протилежний: викладач вузу — школа, повинен принести відповідні наслідки у вихованні підліткового покоління.

— Нова школа — найбільша в області. Управління нею — завдання не з легких...

— Це справді так. Школа розрахована на півтори тисячі учнів. Через те у мене чотири заступники. Створюється також соціолого-психологічна служба, яка окрім виявлення дитячих нахилів і здібностей, допомагатиме в управлінні. Беремо на озброєння педагогіку співробітництва на етико-культурній основі. А далі — покаже час.

Інтерв'ю взяла Н. БОДНАРЧУК.

— Яка стадія підготовки

мюзік» зібралось 360 виконавців з усього світу. І серед них — українець Юрій Крих. Щоправда, ніхто про це не знав, крім директора конкурсу. Мажо, який, заповнюючи в анкеті молодого виконавця графу «національність», здивовано підняв брови: «Не було ще випадку, щоб у такому конкурсі брав участь українець». Мажо був єдиною людиною, котра знала, хто є хто. Для всіх членів журі учасники проходили анонімно, під номерами. І лиш по закінченні, коли визначились переможці, серед яких був і Юрій Крих, карти було відкрито. А польський посол у Парижі Липінський здивувався: «Пане Криху, що тут написано? Ви ж поляк», на що той відповів: «Я українець, народжений у Польщі».

Після конкурсу для Юрія Дмитровича надійш-

вчання, принцип якого полягав у тому, що нехай краще молодь вчиться музики, аби менше лишалося часу на все пусте. Згідно з цим законом навчання у музичній школі дітей службовців державних установ оплачувала держава. А коштувала ця наука недешево — 30 злотих на місяць. Музичних шкіл, як я вже сказав, було багато. Кожен, хто мав диплом про закінчення консерваторії, одержував право відкрити музичну школу. Отже директором міг бути тільки спеціаліст. Викладати в них запрошували найкращих артистів з Відня, Берліна, Праги, (сполучення було дуже хороше: приїхав викладач на тиждень, провів заняття і повернувся). Так ось ця конкуренція, що тоді існувала між такою роду навчальними закладами, широка пропаганда музики і сприяли тому, що у

Юрій Дмитрович Крих, той самий студент, що так захоплено аплодував їй у двадцять восьмому.

— Соломія Амвросієвна була дуже цікавим педагогом, прекрасної вокальної школи, з великим виконавським досвідом і розумінням музики, людиною високої культури і надзвичайної працелюбності. Все, що здобула вона у своєму житті, — результат її титанічної праці.

Більшість з нас знає її як співачку, мені пощастило побачити Крушельницьку-педагога. У 70 років вона прекрасно пам'ятала всі опери, пояснювала студентам не тільки як СПІВАТИ, але і як ГРАТИ ту чи іншу епоху, як працювати над образом. У ній поєднувалися велика співачка і велика актриса, і мистецтво цього синтезу вона прагнула передати

по-друге, — організував у Тернополі музичну школу і симфонічний оркестр, влаштував диригентські курси для села, щоб і там були люди з музичною освітою, був на зборах у Львівському оперному театрі, присвячених возз'єднанню Західної України з Україною Радянською. Молодь мене також знала, бо я викладав у ліцеї співи і ми часто виступали з концертами. Словом, люди віддали, кого обирають, їм були відомі мої погляди, бо я і жив там, і працював, піднімав справу мистецтва. Багато значило і те, що нарешті українці одержали право на свою мову, свою культуру і могли обрати у найвищій орган державної влади си- на свого народу.

Юрій Дмитрович ще й досі зберігає у себе, як найдорожчу пам'ятку, ма-

рожчі реліквії, він зберіг у війну.

...А потім були роки відродження його Батьківщини, його краю, і в цьому відродженні часточка і його праці. А вона була просто необхідна, бо зруйнованій війною країні потрібні були не тільки чавун, машини, нафта, вугілля, але й освічені люди, таланти, які, до речі, треба ростити з не меншим сумлінням, ніж диво-сад — тоді й плоди він дасть чудові. І Юрій Дмитрович знову, як і раніше, не довго розмірковує, взявся до роботи. Був проректором Львівської консерваторії, пізніше перейшов у Київську. Весь час працював з молоддю, і тепер продовжує цю благородну справу в нашому інституті, готуючи не просто музикантів, але й педагогів, від яких залежатиме рівень нашої культури в майбутньому.

...Нині Юрій Дмитрович Крих — доцент кафедри теорії, історії музики та гри на музичних інструментах. Багато його учнів стали всесвітньовідомими музикантами і також займаються викладацькою діяльністю. Це і лауреат першого міжнародного конкурсу імені Чайковського Валерій Климов, і нинішній ректор Львівської консерваторії Зенон Дашак, і багато, багато інших. Живуть його вихованці й за кордоном: грають у симфонічних оркестрах, дехто відкрив музичні школи. Хоча, як відомо, нелегко знайти своє місце на чужині, де серед багатьох труднощів — мовний бар'єр. Але музика — мова, яку зрозуміє кожен. І якщо це справжнє мистецтво — воно обов'язково знаходить шлях до людей.

За плечима Юрія Дмитровича чималі викладацькі досвід. Тому й поцікавилась, як він думає, в чім причини нинішнього, м'яко кажучи, незадовільного стану музичної освіти?

— Річ, мабуть, у тім, що немає музичного виховання з наймолодшого віку, — розмірковує Юрій Дмитрович. — Забуті давні традиції виховання дітей, і музичного, і естетичного. Що маю на увазі? Насамперед... церкву. Кожної неділі люди йшли у храм і співали. Було яесь свято — співала вся вулиця, все село. Діти це чули і наслідували старших. Крім того, їх виховання було пов'язане не тільки з музикою, але і з так званими народними промислами: вишиванням, різьбою, словом, усім тим, що тільки могло дати село. Воно й зрозуміло, бо для того, щоб виразитися у мистецтві, мало займатися тільки музикою (це дуже вузька спеціальність). Можна бути і художником, і математиком, і фізиком, ким завгодно, бо чим більше буде галузей пов'язано з музикою, тим краще вона звучатиме. Більше буде граней її сполучення з життям, більше можливостей розкрити кольори звуків.

Музика — це ніби тільки сім тонів, а скільки існує різних барв, а візьміть малювання — сім кольорів, а скільки відтінків?

Залежно від духовного розвитку людини воно і перепадає те, що відчуває, за допомогою фарби, звуку, або естетичного руху (як от у танці). Над благами матеріальними завжди вище стояли блага духовності. Тому мистецтво і вимагає певного рівня духовного розвитку. Так що, на мою думку, виховання дитини, і музичне в тому числі, залежить від того середовища, в якому вона знаходиться, від батьків, їх прикладу. Це формування особистості починається навіть до появи дитини на світ. Правду кажуть, що людина виховується за сто років до свого народження.

— Юрію Дмитровичу, а якої Ви думки про нинішню «музику молодих», про рок?

— Вважаю її просто засобом збудження організму, вираження якогось невдоволення. На мій погляд, рок — це перехідний етап у музиці, як і танці є перехідні. Класичні були і є, народні жили і житимуть, доки народ живе. А ще існують перехідні, численні танці «на сезон». Таким є і рок у музиці — на сезон. Але добрих наслідків від нього не буде. Бо музика, як і наука, не завжди йде на користь. От велика справа хімія, а в злих руках перетворюється на засіб винищення людини. Так само і музика. Є музика, що приносить якісь переживання, будить у людині щось прекрасне, думку, почуття. А є така, що їх убиває.

— Але, як не дивно, саме така музика, часом без мелодії і ритму, у молоді на сходинах популярності сьогодні стоїть вище порівняно, скажімо, з музикою народною, де є і думка, і мелодія, і емоції...

— Мені здається, то не музика, а наш низький рівень культури, який, чесно кажучи, лише бажає кращого. А щодо музики класичної, народної, скажу так: це якраз те прекрасне, по-справжньому цінне, що проходить крізь століття і стає вічним. Пісеньки-одноденки швидко спалахують і швидко зникають, сьогодні вже не пам'ятаєш, яка була вчора. А ті мелодії, що пов'язані з життям людей, і житимуть з ними. Потім їх можна тільки прикрашати, або знищувати, але тільки з народом, що їх створив.

...Літня спека спадає.

Вечірнє сонце жевріє у щибках вікон. У дворі дзвенить дитячий сміх. А я згадую слова Юрія Дмитровича: «Треба жити не думкою, як ти прожив чи живеш, а думкою, як будуть жити після тебе... Як житимуть вони, оці нинішні малюки, що так безтурботно зараз граються і сміються. Що передамо у спадщину їм, дню грядущому?»

Н. ЯСИНЬКА.

Фото І. Тимінського.

СКРИПКА

ло запрошення Жака Тібо на вищі мистецькі курси інтерпретації. І знову успіхом — важка робота. Не спочивання на лаврах, а щоденна праця до сьомого поту, яку із 12 набраних на курси музикантів витримали лиш семеро. Лекції, репетиції, щотижневі концерти в «Еколь Нормаль де мюзік» (до речі, кожен раз — за новою програмою).

— Це було нелегко. Але мені пощастило працювати з такими світилами музики, як Артур Тосканіні, у якого я грав шість концертів, Рахманінов (три концерти). Наскільки складно було з ними працювати, судить самі: одна репетиція — і відразу виступ.

Цей рік подарував мені багато нових знайомств і цікавих зустрічей. Тоді ж познайомився з О. К. Глазуновим. Він мешкав недалеко від «Отель де Ві», де я тоді жив, і ми часто зустрічалися в костелі Сан Суль Пліс поблизу Нотр Дам, де слухали чудовий орган на 1.800 сопілок, роботи італійських майстрів (над ним працювали 11 років). Вдалося послухати Шаліяпіна в опері «Дон Кіхот».

Юрій Дмитрович розповідає про уславлених музикантів і співаків, з якими працював, просто зустрічався, перелічує імена, що стали нині легендою, сучасників, коли можна так мовити, «золотого віку» музики в усьому світі, і на Україні зокрема.

— Як педагог, можу сказати, що такий рівень музичної культури мав свої корені у вихованні ще з дитячих років. Багато молоді у той час захоплювалося музикою. Тільки у Львові було сорок музичних шкіл і три консерваторії. Одну з них (польську) закладав це син В. А. Моцарта, у 1903 році з'явився інститут імені Лисенка (тепер їх об'єднано), а у 1935-му відкрили третю консерваторію імені Шимановського, нового напрямку, модерністичну. На той час було введено закон, який сприяв розвитку музичного на-

ДОЛІ

Львові був дуже високий і рівень загальної музичної культури, і рівень виконавський. Мабуть, тому і зійшла саме в нашому краї така зірка, як Соломія Крушельницька.

Про Соломію Амвросієвну Юрій Дмитрович згадує з особливою теплотою і повагою. Добре пам'ятає осінь 1928 року, коли ще студентом Львівського інституту імені Лисенка потрапив на її концерт, почув співачку, яка стала славою українського народу в усьому світі, яку вітала захоплено публіка в найкращих оперних театрах Європи і Америки, партнерами якої були Шаліяпін, Тіто Руффо, великий Карузо.

А через 16 років вона стала завідувачою кафедрою вокалу Львівської консерваторії, куди її запрошув на роботу проректор

своїм учням. Працювала з ними надзвичайно сумлінно: поки не доб'ється, аби студентка заспівала так, як треба, не відпустить її нізащо. Якщо не було змоги займатися в консерваторії — студенти приходили до неї додому.

Викладати в консерваторії вона почала з серпня 1944 року, — продовжує Ю. Д. Крих, — після дозволу Молотова, за яким мені довелось їздити, як народному депутату.

— До речі, Юрію Дмитровичу, Вас обрали депутатом на сесію Верховної Ради СРСР першого скликання. Чому саме Вас?

— Просто Тернопільщина мене добре знала (а обирали мене саме там). По-перше, — концерти,

леньку червону книжечку з потемнілими від часу сторінками — депутатський мандат, підписаний М. І. Калініним. Зберіг її і у війну, хоча це могло коштувати йому життя. І це, мабуть, не тільки і не просто дорога пам'ятка, це знак гідності і снівської вірності своєму народові.

Сесія Верховної Ради стала знаменною і у його житті, як митця. Півгодинна розмова молодого (а тоді йому було 33 роки) депутата з М. І. Калініним, за спогадами Юрія Дмитровича, людиною дуже простою і безпосередньою, завершилася... як у казці — виповненням найзаповітнішої мрії, яка є у кожного скрипаля. Йому була вручена скрипка Страдіварі. І разом з маленькою червоною книжечкою, як дві найдо-

Джерело світу духовного

За 23 роки існування музично-педагогічний факультет підготував сотні висококваліфікованих учителів музики для загальноосвітніх шкіл. Він має окремий корпус, в якому є кабінет музики і музичного виховання, аудиторія для проведення лекцій, семінарських та індивідуальних занять, самостійної роботи студентів. Є також необхідна кількість музичних інструментів, методичних посібників, ТЗН.

Навчальний план передбачає озброєння майбутніх учителів музики марксистсько-ленінським ученням, основами психолого-педагогічних знань, уміннями та навичками із спеціальних дисциплін, тобто він дає можливість випускати підготовлених спеціалістів для школи.

Професійні навички та вміння студенти факультету набувають під час лекційних, семінарських, практичних, лабораторних та індивідуальних занять.

Цикл історико-теоретичних, вокально-хорових дисциплін, методики музичного виховання в школі, постановка голосу, концертмейстерський клас, основний інструмент та інше — це далеко не повний перелік спеціальних дисциплін, якими повинен оволодіти студент.

На факультеті працює ряд творчих колективів, місцевості яких відоме в області і республіці, а то і за межами країни. Це народний вокальний ансамбль «Росинка», вокально-інструментальний ансамбль «Гуцулочка», а також інструментальний квартет «Усмішка» та вокальний квартет «Легінь». В останньому співає відомий не лише нашим читачам, а й за межами країни, заслужений працівник культури доцент М. Ю. Сливозький.

Студенти I—IV курсів проходять педагогічну практику в загальноосвітніх школах, педагогічних училищах, піонерських таборах. Під час неї вони оволодівають методичними прийомами ведення уроків та позакласних виховних заходів, необхідними для роботи в майбутньому. Студенти-практиканти керують там хоровими колективами, ансамблями тощо.

Факультет підтримує тісні зв'язки зі школами міста й області, зокрема із СШ №№ 4, 11, 16 м. Івано-Франківська, Уторопської СШ Коломийського району.

Уже стали традиційними проведення виїзних засідань кафедр факультету у сільських школах. Вивчено і узагальнено передовий педагогічний досвід вчителів музики і співів З. Лозинського, Л. Грабця, В. Слущького, Д. Буджака. При вузі працює університет музичної культури.

Завдяки спільним старанням викладачів підрозділу з кожним роком покращується його навчально-методична база, підвищується якість навчально-виховного процесу. І можна сміливо сказати, що завдяки цьому зростає і рівень професійної підготовки майбутніх учителів.

І. БАТЮЖЕНКО.
Декан музично-педагогічного факультету.

Коли «Зірка» наша

ОДИН ДЕНЬ З ЖИТТЯ ПІОНЕРСЬКОГО ТАБОРУ

Цей рік для піонерського табору «Зірка» особливий. Він став базовим у педагогічному експерименті, що його проводить наш інститут.

Як завжди, все починається з труднощів. Так і в «Зірці» — узгодження, уточнення, перехід табірної майна у власність інституту, ремонт. І от, нарешті, перша зміна. Але й тут на морю вихователя і дідлахам появилися перешкоди — безперервні дощі. Хлопці й дівчатка силоміць сидять по корпусах і альтанках. Однак, на їх щастя, наставницький колектив підібрався дружний, спорний і багатий на всілякі видумки. Тож, незважаючи на негоду, відпочинок у дітей можна назвати активним.

Зважте самі. За якихось 20 днів піонерам влаштували українські вечорниці, конкурс веселих і кмітливих, конкурс «Нумо, вожати!», загонні вогники, приурочені 50-річчю возз'єднання західноукраїнських земель в єдиній Українській Радянській державі, вогники пам'яті серця, присвячені Великій Вітчизняній війні, екскурсії тощо. Словом, діти не сумували.

Крім того, в таборі відмовились від багатьох формальностей, які сковували піонерську ініціативу, а іноді й просто отруювали відпочинок, як, приміром, лінійки. В минулому сезоні для школярів вони були щодня — зранку і ввечері. Це, звісно, дітей не тільки безглуздо «вимуштровувало», а й просто вимучувало. Адже на таких заходах, як багато з вас пригадує, влаштовувалась ледь не армійська «шагістика». Тепер піонери без вицання сурм, барабанного дробу в невимушеній обстановці обговорюють свої справи з вожатими, вирішують ті чи інші насущні питання.

А ось ще цікава новинка з педпрактики вихователівського колективу. В таборі загони формуються згідно з профілями. Це — групи юних художників, туристів, спортсменів, казкарів і т. п. Кожна з них має своє завдання і мету. Візьмімо вже згадані вечорниці, які готували школярі-художники. Вони працювали над костюмами і оформленням зали; хореографію і постановку казкових сцен здійснювали учні — казкарі. Юні туристи проявили себе в поході.

Як бачимо, кожному знаходилась робота, заняття до душі. І що важливо — дітям подобіли формувати за інтересами сподобалися. Однак не все ще гладко з цієї метою. Адже спробуй, на-

Завершується заїзд в спортивно-оздоровчий комплекс «Зірка» (Надвірнянський район). Однак нема перепочинку піонерському колективу табору. Адже дитяча душа за своєю мінливістю нагадує ртутну кульку. Зрештою і кожен день вносить свої корективи. Ось і зараз: діти сплять, а їх наставники вже у творчій роботі, пошуку.

На знімках: вгорі — студент Істфаку І. Тимошкін, начальник піонерської дружини — доцент М. М. Соє, директор комплексу — В. С. Малахівський, В. Слободян і В. Міненко — студенти Історичного обговорюють завдання на черговий день.

приклад, сформувати подібний загін згідно з віком і статтю. Та не просто згуртувати, а зробити це так, аби підлітки почували себе рівними, змогли співпрацювати. Так що тут доведеться ще багато потрудитись.

До речі, про труднощі. Про це була тривала і предметна розмова з піонервожатими. Коротко її передаю.

— Взяти, приміром, початок табірної сезону, — говорить Т. Парфан (Іст-

фак). — Два тижні прибували діти. Це викликало масу організаційних незручностей...

— А перевірки, — доповнює студент-історик І. Тимошкін. — Ледь не щодня хтось приїжджає. З інституту, розуміємо, потрібно. А з облпрофради, різних інстанцій Надвірнянського району, народного контролю, пожежної охорони?.. Для чого стільки перевіряючих?

— Або візьмімо забезпечення кінофільмами, —

продовжує Н. Парфан, теж студентка Істфаку. — Постійно йдуть дощі. Діти цілими днями в приміщенні. Вони цього фільму, як води в пустелі ждуть. А кінопрокат нам спіхає найгірше. Схожа проблема з екскурсіями. Могли б повозити дітей по всіх Карпатах, а нам лише раз(!) дали автобус.

Ми попросили прокоментувати студентські зауваження доцента кафедри методики піонерської та комсомольської роботи Миколу Михайловича Сою:

— На жаль, подібна ситуація в першому заїзді — біда чи не всіх таборів Прикарпаття. Бо півтітки до «Зірки» розповсюджуються не нами, і навіть після початку сезону. Ось і доїжджають діти й досі. Певен, що наступний заїзд пройде організованіше.

Щодо перевірок. Табір став нашим, інститутським, лише перший рік. Звичайно, всім хочеться дізнатись, як ми починаємо. Тепер є переконання, що у нас все гаразд.

Ситуацію з кінокартинами ми вже вирішили. Допоміг Надвірнянський райком партії. Вже з другого заїзду фільми нам ретельно підбиратиме районний кінопрокат.

А от з транспортом на ближчий час поліпшень не буде. Самі знаєте, на інститут один автобус. Будемо поки що мандрувати поїздом або громадськими автобусами.

Як бачимо, згадані труднощі в основному позаду. Залишаються інші — наукові і педагогічні. Але їх вже лякатись не слід. Адже все життя вчителя — це незвідане поле дитячої душі і нелегкий з нею труд.

О. ОЛЕКСЮК.
Наш кор.

Задушевну розмову веде асистент кафедри музики М. М. Годованець, куратор творчого колективу піонерського табору «Лісова казка» (Богородчанський район).

І рахуємо хвилини до обідньої пори... Щоб було так, як співається у давній піонерській пісні, все робить наряд піонервожатого, студента Істфаку Т. Парфана і дівчаток з п'ятого загону. Під час їх чергування в Ідальні особливо чисто і затишно.

Піонервожатий — професія почесна. Так вважає студент історичного факультету Р. Садрук (фото зліва внизу).

І серйозні вірші подобаються піонерам.

Фоторепортаж В. Боб'яка.

НА СПОРТИВНІ ТЕМИ

Був такий термін у древніх греків — калокагія. Він означав гармонію між духовним та фізичним розвитком. Довгий час в нашій системі вищої освіти це поняття було забуте. І в основному у вузах налягали на знання. Уже пізніше усвідомили, що якість засвоєних знань часто є пропорційною фізичному здоров'ю студентів. Тому й, зрозуміло, стали віддавати більше часу і зусиль на фізичну підготовку і оздоровлення юнаків і дівчат.

ЗДОРОВЕ ТІЛО —
ЗДОРОВИЙ ДУХ

вчат. Не є винятком й наш інститут. Як підтвердження цього, наведу кілька фактів.

П'ять років тому уроки фізвиховання відвідували лише студенти 1—3 курсів. Зараз передбачено організацію фізичного гартування юнаків і дівчат протягом всього періоду навчання. Окрім того, підготовка студентів йде з врахуванням комплексів та норм ГПО. При цьому збільшено обсяг занять на фізвиховання — до чотирьох на тиждень. Проводяться заняття зі студентами, визначеними до спеціальної медичної групи. Це дає можливість всім майбутнім педагогам покращити свій загальний фізичний розвиток і здоров'я.

Кілька років тому на старших курсах залік з фізвиховання проводився тільки в парному семестрі. Як виявилось, через це в непарні півріччя студенти часто проглюбували заняття з фізвиховання. Для того, щоб підняти навчальну дисципліну, ми змушені були перейти на щосеместрову атестацію. Це, як показує час, допільшило явку студентів. Підняли результати при скла-

данні ними контрольних нормативів.

Проте згаданих заходів для загального поліпшення навчального процесу, фізичної культури наших юнаків та дівчат ще мало. Адже потрібно, щоб наші уроки проходили жваво, емоційно і з достатнім фізичним навантаженням. А для цього вже на першому курсі студент має мати мінімальний фізичний розвиток відповідно до норм ГПО. (Адже ми свої навчальні плани складаємо згідно

Недаремно на обличчях цих дівчат сяють посмішки. Вони — переможці змагань на першість інституту з легкої атлетики. Надія СТРОМЕЦЬКА, студентка IV курсу музично-педагогічного факультету (зліва) посіла перше місце у стрибках в довжину, а Марія ПАЛІЙ (справа) — у висоту.

ного відвідування занять не вистачає для здачі основних норм. Потрібно займатися додатково. Зрештою, це окупиться стороною — здоров'ям.

Щоб підтримати хороший фізичний стан молоді, у нашому вузі практикуються масові фізкультурно-оздоровчі заходи, що відбуваються в святкові та вихідні дні. Це проведення студентських спартакіад, туристичних походів, легкоатлетичних кросів, матчевих зустрічей, пробігів тощо. Всього під час навчального року й проводиться близько сімдесяти. Крім того, в селищі Ворохта вже багато років функціонує оздоровчо-спортивний табір «Карпати». А під час зимових канікул тут вдосконалюють свою майстерність наші лижники і оздоровлюються сотні студентів. Однак в організації табірної відпочинку є ряд побитих трюнів, що не дуже сприяє популярності табору. Опалювальна система діє з перебоями, не працює вже протягом десяти років лазня. Сімнадцять років тут не було капітального ремонту.

Бажає лишого й спортивно-масова робота у студентських гуртожитках. У цьому питанні допомагають студентські ради, комітет комсомолу.

Вони, як я знаю, не мають тісного зв'язку з спортивним клубом інституту. Це, напевне, і є причиною того, що в студентських помешканнях не відбуваються масові змагання, не організовуються туристичні походи вихідного дня. Не в пошанні й ранкова гімнастика, а вона ж не тільки збадьорить молодих і підніме їх життєвий тонус, а й запобіжить спінням на першу лаву.

Велику увагу у вузі приділяють підготовці спортсменів високих розрядів. Тільки за останні два роки нормативи майстра спорту підкорили п'ятеро, а 16 виконали норму кандидата в майстри спорту, 82 — стали першорядниками. Кафедра фізвиховання пишається своїми випускниками-спортсменами Р. Підлужним, О. Підлужною, В. Савином, О. Жуківською, А. Дедерчук, Ю. Пельцом, В. Андрійвим. І ми знаємо, що завдяки нашим старанням ці педагоги будуть прищеплювати дітям, крім улюбленого предмету, любов до фізичної культури. Щоб наші хлопчики й дівчатка мали здорове тіло, а значить — здоровий дух.

П. НЕСТЕРУК.

Викладач кафедри фізвиховання.

ДВІ СТОРОНИ
ОДНІЄЇ МЕДАЛІ

Багато хорошего можна сказати про інститутських орієнтувальників. Наприклад, повідати про те, що зі стін нашого вузу вийшла чемпіонка Радянського Союзу з цього виду фізичного гартування Л. Олексин. Що зараз у нас вчиться на фізикоматематичному факультеті бронзовий призер союзних змагань М. Люклян, переможець республіканських студентських ігор Н. Вінницька, яка навчається на педфаці. Можна розповісти про те, що команда ІФДП піднялась на найвищу сходинку в І-х студентських іграх України, які проходили цього року в Чернівцях. Це дало право збірній вузу брати участь в Всесоюзній спартакіаді студентів, де вона посіла почесне восьме місце. До цього списку можна ще додати, що в залік республіканських міжвузівських змагань представники нашого інституту з спортивного орієнтування дали 200 очок. В той же час інші види фізичного гартування в вузі заробили не більше, ніж по 35...

Але це, так би мовити, одна сторона медалі — світла. Те, що нас, інститутських орієнтувальників, може лише радувати, але не заспокоювати. Поясню. В інституті спортивного орієнтування плутають із спортпрогнозом. І зрозуміти подібних невігласів можна, адже в нашому вузі немає секції для занять нашим видом спорту, і практично відсутня його реклама. Дехто відразу нам закине, що для орієнтувальників не потрібна секція (і такі розмови, знаємо, є), бо мовляв, всі наші заняття можуть проходити на свіжому повітрі — в полі або в лісі. Але ж справа не в приміщенні, а в можли-

вості тренуватись під керівництвом не тільки компетентної, але й відповідальної людини, тобто тренера. І крім того хтось же має узагальнювати наш досвід, а це можливо, в основному, у секції.

А поки що працюємо, тобто тренуємося з власної ініціативи. Однак довго на нашому зав'язатті цей вид фізичного гартування не протримається. Закінчатиме інститут активні прихильники цього виду спорту, і справа може захиріти. Бо, крім усього іншого, існуючи на любительських правах, ми просто не зможемо як слід залучати до своїх занять студентів. Але все це, так би мовити, наші проблеми. Гірше те, що втрачаючи спортивне орієнтування, інститут губить вид спорту, який на республіканському і союзному рівні тримає «марку фірми» (вузу).

Щоб цього не сталося, ми пропонуємо в нашому закладі відкрити секцію спортивного орієнтування. А також розгорнути його пропаганду. Бо, наприклад, на рекламних стендах кафедри фізвиховання до недавня про інститутських орієнтувальників не говорилось. Для того, щоб підкріпити авторитет цього виду спорту, треба також внести його в залік спартакіади вузу. І, крім цього, необхідно створити орієнтувальникам певну матеріальну базу. Для цього треба закупити хоча б відтинні компаси і карти.

Така допомога, окрім перелічених ригор, збільшить відлачу орієнтувальників в скабничку спортивних досягнень вузу.

І. ТАЦЯК,

І. ДЕПУТОВИЧ.

Студенти фізико-математичного факультету.

На контакт з глядачем

Того вечора в актовому залі інституту не було вільного місця. Хвилювалися глядачі, хвилювалися артисти. За кілька хвилин мав розпочатися звітний концерт вокально-інструментальної групи «Контакт» фізико-математичного факультету. Забігаючи наперед, скажу, що концертна програма, як і власне її виконання, були сприйняті вузькою молоддю «на біс». Як, зрештою, і кожен виступ цього невеличкого творчого колективу.

Вже минуло досить часу з того останнього вечора, а я все ще інколи подумки, інколи упівголоса наспівую: «Рідне село, знову ми разом...», або ж «Карпати, ви мої, Карпати...». Задумавшись на мелодії ніколи раніше не знавчих лісен живуть у пам'яті, бентежать і щоразу настовхують на думку про те, що цих молодих людей, так щиро закоханих у пісню, варто представити широкому загалу, в основному їх ровесникам, через газету.

І ось я розмовляю з цьогогорічними випускниками фізико-математичного факультету, учасниками ансамблю «Контакт» Віталієм Ріпою та Любомиром Іваницьким і розмова наша, звичайно, розпочалася із знайомства.

Віталій: Наш «Контакт» — це шестеро студентів, в основному математиків. Сергій Поляниця — четвертокурсник, в ансамблі наш соліст, автор пісень, а також ритм-гітара. П'ятикурсник Василь Петричук — бас-гітара, Любомир Іваницький — соло-гітара, автор пісень, четвертокурсник Ярослав Жовтуля — ударні інструменти, а Тетяна Доманіч (III курс) і я — класичні інструменти. Ніхто, крім Тани, не має музичної освіти, ми, так би мовити, музиканти-самоучки. Але, звичайно, нічого б лутнього у нас не вийшло, якби не наш художній керівник (він же й керівник відомих «Опришків») Віктор Ратушняк.

— Як давно існує ваш ансамбль?

Любомир: На факультеті наш ансамбль існує давно, але склад весь час мінявся. Наприклад, я у ньому з другого курсу, — це вже чотири роки минуло, Віталій — з третього курсу. Однак раніше ми існували тільки для того, щоб виступити за факультет на звітному концерті огляду художньої самодіяльності, який щороку проводиться в інституті. Останнім часом шефство над нами взяв студентський клуб, ми стали грати на більш-менш пристойній апаратурі, нашим керівником став, як

уже говорив Віталій, В. Ратушняк, людина тактовна, товариська, яка не нав'язливо вміє підказати, поради, вміло стимулює нашу творчість.

Віталій: Крім того, у цьому навчальному році в ансамблі прийшов Сергій Поляниця, який раніше співав свої пісні під гітару сам. Він відразу вніс свіжий струмінь у наші творчі спроби. Та й у Любомира з'явився цілий ряд хороших пісень, з якими, як то кажуть, не соромно на люди показатися. Усе це в сукупності й визначило якийсь певний рівень нашої групи. Ми почали виступати частіше, і в інституті — на концертах, і в місті — на масових заходах з нагоди свят.

— А чи не шкодить це навчанню? І взагалі трошки дивно: математики і раптом такі ліричні натурі...

Віталій: Ну, що ви! Математика, інформатика — це наша любов, наша майбутня робота. Хіба можна до неї ставитися несерйозно. Скажу, наприклад, про себе: я просто «схибнувся» на комп'ютерах, надзвичайно задоволений, що залишаюся працювати в інституті інженером-програмістом. Так і кожен. А пісня... вона наче наречена, до якої ставишся по-особливому трепетно, бережливо... Це глибока душа, без якої лю-

дина не може існувати. Часом, буває, на репетиціях до безкінечності можемо перебирати й перебирати нові акорди, пробувати так і отак, щоб зазвучала мелодія ніжно а чи запально. І, здається, ніколи не набридли оці спілкування з музикою, навпаки, вона притягує до себе. Я передаю свої власні відчуття, але впевнений, що усі мої друзі по «Контакту» відчують те ж. І це допомагає нам, якщо врахувати, що в музиці ми неучки.

І ще на рахунок ліричних натур. Гадаю, що сьогодні це зовсім не дивина. От, скажімо, Любомир і Сергій до всього танцюють у студентському хореографічному ансамблі «Верховинка». Сергій, крім того, учасник естрадної студії «Живе слово». Так що якоюсь мірою тут вже можна говорити про всесторонню розвинену особистість.

— Ансамбль виконує власні пісні. Чимало з них написав Л. Іваницький. Любомире, як пишуться ваші пісні?

Любомир: Дуже легко. Взагалі мені здається, що кожен у якомусь певному віці пише вірші, більш або менш вдалі. Однак не кожен наважиться представити їх на суд загалу.

— Чи відчуваєте ви, Любомире, творчу конкурен-

цію з С. Полянцем?

Любомир: Ну, можливо, якась творча конкуренція між нами й існує. Але це тільки на користь ансамблю. У нас із Сергієм різні «почерки», це відчувається у піснях. Сергій пише, якщо можна так сказати, методично, вивірено, довго працює над словом, вдосконалює мелодію. Можливо, тому його пісні більш ліричного, повільного характеру. У мене ж все виходить швидко, тому мої роботи більш ритмічні.

Віталій: Нічого, виходить у нас все-таки непогано. Недарма серед студентів-гуманітаріїв побуває жарт, що нам допомагає писати пісні комп'ютер.

— У кожного творчого колективу є своє кредо. А яке воно у вас?

Віталій: Ми прагнемо співати сучасну українську пісню, ґрунтуючись, безперечно, на глибоких народних традиціях нашого карпатського краю. Підготували серію таких пісень, більшість з них громадянського звучання, є й ліричні пісні про кохання, як от: «Пролісок», «Гуцулка», «Весна». На концертах помічаємо, як молодь тягнеться до українського пісенного слова, до українського гумору, через те в нашому репертуарі є кілька жартівливих пісень, з'явився у нас ще один член колективу — Михайло Починок, який виконує роль конферансе-жартівника. На усі свої концерти йдемо з задоволен-

ням, бо знаємо, що пісня не може залишити байдужим нікого, що вона безпомилково встановить тісний контакт із залом.

— Останній ваш виступ в інституті — це великий звітний концерт. Чи означає він якийсь певний пройденний рубіж і що настане за ним?

Віталій: Якоюсь мірою це справді для нашого колективу етап, серйозний екзаме́н. Крім того, наш звіт пов'язаний з тим, що я і Любомир — уже випускники, і якщо я матиму можливість продовжувати своє життя в «Контакті», то, як це не прикро і шкода, Любомир змушений нас покинути і їхати на місце роботи — на Закарпаття. Під знаком запитання участь в ансамблі Тани, яка незабаром виходить заміж. Отож цілком ймовірно, що склад поповниться новенькими. Нам дуже хотілося б мати свою солістку, для неї, до речі, є вже готовий костюм. Планів, задумок чимало. Перш за все вони звернені на придбання нової апаратури, від якої великою мірою залежить якість і майстерність виконання. Хочеться сподіватися, що студклуб, ректорат і наш деканат знайдуть оптимальний варіант вирішення цієї проблеми. А поки що ми плануємо побувати з концертною програмою у Яремчі та Микучині, де наші студенти працюють у піонерських таборах.

Н. АРКАДЬЄВА.

«І МЕНЕ В СІМ'І ВЕЛИКИЙ...»

як мистецтво. Почуєш тут і гуцульські ритми, і плавні танки Полісся, побачиш багато оригінальних народних інструментів, послухаєш і веселу коломийку, і протяжну козацьку мелодію, повну журби.

Але перенесемо свої погляди на Чернечу гору... Музей Тараса на площі біля пам'ятника. Сьогодні тут зібралися тисячі людей, щоб разом із цілим світом

СПОГАД ПРО КАНІВ

Здається, ніби вчора повернулася із Всесоюзного шевченківського свята на Тарасовій горі, таким трепетним і ніжним відлунням озивається в душі спогад про нього. І з хвилюванням згадуючи ці неповторні години біля могили Кобзаря, хочеться поділитися враженнями від поїздки.

На широкій галявині біля підніжжя Шевченкової гори ще зранку розпочалася барвіста ярмарка виробів народних умільців із всієї України: розмаїття костюмів, вишивок, плетених корзинок, брилів, глиняних глечиків, неповторно випечених короваїв. Милують око мальовничі писанки із Львівщини, з любов'ю виткані гобелени з красивими черкаської землі, рушники Полтавщини. Глянеш — душа радіє; який багатий фантазією український народ, як тонко сприймають люди красу природи, її фарби, втілюючи все в мистецьку роботу! Візьмеш у руки уміло випалений горщик для квітів чи ткану серветку, — і не намилишся. Так, здається, і забрав би з собою цей дивовижний світ і не розлучався б з ним ніколи.

А на майданчику в центрі виставки-ярмарки розпочався святковий концерт народних самодіяльних колективів та солістів з усієї республіки. І покладене на музику Кобзареве слово лине над Каневом, торкається самого вершечка Тарасової гори. Коли на цьому концерті я виконувала у супроводі бандури народні пісні, то відчула, як ніжно і легко сприймають наші прикарпатські співачки люди різних національностей. І подумала: напевне, ніщо так глибоко не зближує людей,

вшанувати генія. Вслухаєшся у мовний потік і чуєш звучання французької та англійської мов, пробуєш подієктній вимові та костюмах вгадати, з якого куточка України приїхали люди, що піднімаються з тобою сходами в другий зал шевченківського музею, і бачиш, як світяться захопленням від розповіді екскурсовода очі відвідувачів з інших країн, як щиро цікавляться вони біографією Кобзаря. Рівного по багатству експозиції музею на Україні, напевно, немає. Ось стоїть казахська юрта, привезена з далекої Азії, а поряд скульптурні погруддя Шевченка, виконані митцями з різних країн світу. Тут і дбайливо вишиті народними майстринями портрети Шевченка, і сотні перекладних видань поетових творів, подарованих музею.

А біля самого пам'ятника розпочався урочистий концерт, присвячений 175-річчю з дня народження Шевченка. На сходинах розташувалися бандуристи. Таке враження, ніби всі Кобзарі України прибули на свято, щоб пролунали їх дзвінкі струни аж до протилежного берега Дніпра. Поруч співають і сивочолі Кобзарі-професіонали, і молоді учасники художньої самодіяльності. У цьому співзвуччі голосів на Чернечій горі є якась символічність, єдність поколінь, їх спільне схиляння перед талантом поета. Над Каневом лине мелодія «Заповіту»... Тисячі людських сердець б'ються однаково в ці хвилини, тисячі поглядів звернені до Тараса. Розповідати про це важко, це треба відчувати...

Розпочинається письменницький мітинг. Відкриває його Іван Драч. Полум'яно і пристрасно звучать його слова про Тараса. Виступають російські письменники Віктор Астаф'єв та Лев Ошанін, білоруський поет Янка Брыль та багато-багато перекладачів Кобзаревих поезій із країн світу, які пропонують слухачам перекладені уривки віршів Шевченка своєю рідною мовою.

Я мала честь виступати на мітингу від студентської молоді України, як лауреат і республіканського фестивалю ім. Т. Шевченка. Коли підійшла до мікрофону, чесно признаюся, говорити було спочатку важко. Незвична тисячна аудиторія, море людей аж до самого Дніпра. Та радісно хвилювання тільки додає емоційної напруги словам, голосу. Наша делегація лауреатів та дипломатів фестивалю подарувала канівському музею великий вишитий портрет Кобзаря. Привезли ми на Чернечу гору щирий дарунок, а взяли значно більше, незабутні спогади і враження від спілкування з видатними письменниками і митцями з цілого світу. Безмежно щаслива, що мала можливість поїхати цієї весни у Канів. І розмов з Борисом Олійником, Романом Лубківським, професором-україністом Варшавського університету Флоріаном Неуважним та багатьма іншими я зрозуміла, яку велику відповідальність повинна взяти в недалекому майбутньому на свої плечі наша молодь, яку важливу естафету переїняти від старших поколінь. А це, звичайно, зобов'язує і чесно навчатися, і дбайливо ставитися до природи, людей, що оточують, піклуватися про них, допомагати, віддавати часточку свого серця.

Відлунали шевченківські дні. Відшуміла весна, наповнена святом Кобзаревого слова, святом, що не знало меж на Україні, а перекинулося аж за кордон. І оцінюючи пережиті події, треба жити так, щоб не тільки на ювілеях ми згадували геніальних людей, а кожен день вчилися у них, черпали в їхній творчості насагу для праці, для душі.

Галина ІЛЬЄВА.
Студентка II курсу філологічного факультету.

Закінчення. Початок у №№ 19—20.

Данько хотіла ще щось сказати, але з будинку вийшла дружина Жука і, насваривши на чоловіка, що тримає людей на холоді, запросила їх до банкетного залу. Там стояло два, поставлених буквою «Г» столи, за якими вже сиділи гості. Столи були заставлені графинами з різнокольоровими соками, тортивницями з солодким печивом. Зате не було ні однієї пляшки з спиртним. Біля куткового вікна у вогнях виграла ялинка. Поруч на спеціальному столику стояв магнітофон, у протилежних кутках було приладнано два потужні гучномовці. У каміні весело палахкотіли сухі соснові дрова, розносячи по кімнаті приємний запах смоли. Бандура став розглядати гостей. Його увагу відразу привернув сивооголовий Керницький. Професор тут же покинув миловидну Василіну Горошко, з якою допіру балажав, і рушив навперейми Ярославу.

— Наступного року, тобто завтра, — мовив жартома, — прошу до моєї господи. З задоволенням покажу свою колекцію. Хоч вас, передусім, цікавить гобелен, чи не так? А те, що я був з вами непоштивим, забудьте.

Ярослав ніяк не міг збагнути причини такої раптової переміни професорового ставлення до себе. Він не бачив, що за його плечима стоїть і хитро усміхається Черчанський. Поки спремівся на подяку, до них підійшов Олексій Зобкін.

— Михайле Владиславовичу, — він низько поклонився, — чому такої честі не хочете удостоїти мене? Як не як, я — колекціонер і певен, що зумію оцінити не тільки гобелен, але всю вашу працю.

Лице Керницького спомхмуріло і він, утупивши в Зобкіна потемнілі очі, їдко відповів:

— Боюсь, що ви нагадуватимете лисицю, яка хваляла ворону, бо в неї був сир.

Олексій, що явно не чекав такого повороту, позадкував до вікна.

Запала мовчанка. Ярослав не знав, як має реагувати на дошкульні професорові слова. Керницький збагнув, що трохи переборщив, бо, хозів того чи ні, збентежив свого співбесідника. Щоб згладити ситуацію, приязно поклав Ярославу на плече руку і глибокодумно зауважив:

— Вибачте, Гра розладнаних нервів...

Бандура не зрозумів підтексту мовлених слів, але, помітивши, як розгладжуються риси професорового обличчя, відчув, що на душі полегшало.

— Даруйте за різкість, але він сам мене до цього спонукав, — додав професор більш поблажливим тоном. — Я ж не визнаю

□ ПИСЬМЕННИК У ГАЗЕТИ

ГРА ВА-БАНК

жодної дипломатії. Не терплю, коли за облесливими фразами ховаються справжні наміри. Категорично не перенесу хитрощів. Під них завжди маскується підступність.

— Зараз модно збирати антикварні речі, але я особисто в цьому не бачу ніякого зла, — до них підійшла Людмила Данько і втрутилася в розмову, — Приватні колекції допомагають зберегти їх для грядущих поколінь.

Керницький вислухав її з кам'яним виразом обличчя. — Помиляється, дівчино. Якщо у вас правильно збагнув хід ваших думок, то мушу зауважити, що ота, з вашого дозволу, невгамовна гонитва за антикваріатом — справжнє зло. Сучасні колекціонери не стільки цінителі старовини, як комерсанти. Так, так, комерсанти. Бо прагнуть до збагачення.

— Але ж без грошей колекції не збереш, — іронічно сказала Данько.

— На жаль, так. Колекціонування вимагає немалих затрат, — погодився професор, — звертаючи уваги на її іронію. — Біда в іншому. Речі старовини, особливо твори образотворчого мистецтва, стали вабити до себе надто багато ентузіастів.

Бандура вірив професорові, бо й сам зустрічався з людьми, які з комерційною метою скуповували антикварні речі. Однак, розмова набувала цікавого відтінку, і щоб вона, бува, не спрямувалася в інше русло, він зауважив:

— Я знаю одного молодого нумізмата. Ще з студентських років він зацікавився колекціонуванням монет. Часто не доїдав, майже всю стипендію віддавав за монети. Грошей не вистачало, то бігав на вокзал зорвантантажувати вагони, але... зібрав унікальну колекцію. Має монети майже всіх країн світу і серед них немало рідкісних: іранські абазі, луйдор Людовика XIII, іспанські талари, голландські гульдени. Я вже не кажу про золоті карбованці царської чеканки. Йому не раз за колекцію пропонували шалені гроші.

— Якби ви повідомили, що ваш знайомий безплатно подарував свою колекцію історичному музеєві, я б збагнув його одержимість, — відповів професор. — Зрештою, я не заявляю, що перевелися чесні колекціонери.

— І все-таки порядних колекціонерів більше, ніж тих, які думають про власну кишеню, — зауважила Людмила.

Керницький не дав їй закінчити думку:

— За якими критеріями можна розпізнати чесних і фальшивих колекціонерів? Назвіть їх. Не можете? Я теж.

— Що не кажіть, але колекціонування, у своїй суті, благородна справа, — озвався Зобкін, який досі стояв осторонь і який очікувально прислухався до полеміки. — І даремно ремствує, мовляв, серед колекціонерів надто багато комерсантів. Далекі, їх не слід так суворо засуджувати. Давайте поглянемо на медаль з другого боку. Куди зникнуть, нехай безліч, куплені чи перепродані шедеври старовини? Адже звичай, коли покійникові кляли у могилу речі, які він полюбляв за життя, перевелися. То хіба ж такий великий гріх, якщо хтось із когось зірве зайву дещотку чи сотню. Яка з цього біда суспільству? Ніякої. Ми витрачаємо не суспільні — власні кошти!

Керницький різко повернув у бік Зобкіна голову, потім оглянувшись докруг і, примруживши очі, вражено перепитав:

— Яка біда суспільству? Слів немає, щоб її визначити. Ви думаєте тільки про гроші і забуваєте про мораль. Ви нехтуєте тим, що в процесі гонитви за старовиною вас, мов картярів, охоплює азарт. А де азарт — до злочину один крок.

На перший план висовуються не методи, а результат. Під час азарту нерідко настає момент, коли навіть страх, більше того, усвідомлення невідворотної розплати, не може втримати від винку, який кваліфікується словом «злочин». А злочин безкарно не минає. Як здалося Бандурі, професора найуважніше слухала Данько. Але вона, очевидно, не поділяла його думок, бо раптом дошкульно спитала:

— Скажіть, професоре, звідки брати кошти колекціонерам?

Він осудливо глянув на дівчину і з притиснутим відповім:

— Із власної кишені, голубонько. Обмежуватися мінімальним. Від рота відривайте, забудьте про моду, носіть перелицьовану одужу...

Він хотів ще щось додати, очевидно, їдке, недобророзумне, але поки підбирав слово, Людмила спитала:

— Чи правда, що відразу після Нового року маєте намір безкоштовно передати гобелен Львівській Картинній галереї? Я про це прочитала в газеті.

— Атож. Місце гобеленів там, де ним можуть милуватися люди.

Р. КОРИТКО.

■ НА ФОТОКУРС «РП»

БУКЕТ.

Фотоетюд І. Тимінського.

ЛИТЕРАТУРНА

СТУДІЯ «ЗАВ'ЯЗЬ»

ПРЕДСТАВЛЯЄ

О НАШЕМ ВРЕМЕНИ

Время мрачных прогнозов настало — увы, господа!
И младенцы кричат безнадежно, не веря газетам, И за теплой зимой наступает холодное лето И уходит вся правда в слова, а слова — в никуда...
Мой Христос на квадратной иконке глядит на меня всепрощающим взглядом забытого бога. Я уже вспоминаю о нем, иногда, понемногу, то молясь о болящих, то их же болезни кляня. Заблуждался — был счастлив. Прозрел — и не в силах вдохнуть злом отравленный

воздух обычного нищего быта...
Мой Христос человеком забит, человек собою забыты — их младенцы кричат, не хотят становиться на путь их родивших. Зачем их на свет народили...
О Боже!..

Владимир ЕШКИЛЕВ.

Учитель.

Отак несвідомо, наче мимоволі, майбутнє закидаємо камінням,

а потім дивуємося, що весь світ — як заросле спорищем полів'я з порожніми гніздами делечими.

Ті прагнеш волі, Ти мариш волею, Наївна.

В цьому світі ніхто не владний над собою. Принаймні, до смерті...
...Та й потім — блискавки найчастіше вдаряють

в самотні дерева.

Сутеніє, І дерева поволі вбрідують в небо І залишаються в ньому — бо там тепліше.

І я вже майже не бачу твоїх слів, але знаю, що то птахи, які стомилися в далекій дорозі

і сіли відпочити на білій аркуші. Вони відпочинуть і полетять далі...
Марія МИКІЦЕЙ.
Інженер.

«СОВЕТСКИЙ ПЕДАГОГ» — орган парткома, ректората, профсоюзних комітетів і комітета ЛКСМУ Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені В. Стефаніка. Газета виходить на українському мові.

Газета виходить один раз на тиждень — у вівторок. Формат — 0,5 друкарського аркуша газети «Правда». АДРЕСА: 284000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57. Телефон: 96-4-73; 96-4-41.

Заступник редактора Н. БОДНАРЧУК.

Івано-Франківська обласна друкарня управління у справах видавництва і поліграфії обласного комітету. м. Івано-Франківськ, вул. Чапаєва, 78.

БЧ 11123.
Тираж 2000
Зам. 1020.